

[J. S. Foget.]

dene ved i Løbet af forbausende kort Tid at samle 3 477 egenhændige Underskrifter paa disse Krav. Naar Ministeren taler om, at han ved jo ikke, om disse Underskrifter er ægte, saa synes jeg, det er en noget billig Argumentation. Vi ved jo alle godt, at man kommer ikke saadan løbende med uægte Underskrifter; en saadan Udtalelse er kun et Bevis for, hvor daarligt kørende Ministeren er med Argumenter med Hensyn til sin Afvisning af Forslaget. Naar Ministeren gør gældende, at han ikke har faaet mere end godt 600 Breve med direkte Henstillinger, er det vel, fordi man efterhaanden har opgivet Haabet om overhovedet at opnaa noget af Ministeren for Statshusmændene.

Yderligere har jeg forelagt Forslaget ud fra den Betragtning, at hele Udstykningen har været delvis forfejlet, idet man har udstykket i alt for smaa og for daarlige Parceller og derved lokket unge Mennesker ind i en Trælletilværelse, hvori de og deres Børn har kunnet slæbe en Menneskealder uden anden Løn end en Tilværelse, som en almindelig Arbejdsmand ofte har bedre alene i Kraft af sine egne Hænders Arbejde i 8 Timer, medens Statshusmanden, hans Kone og som Regel flere Børn har en Arbejdstid, der ofte gaar langt ud over baade 10 og 12 Timer.

Derfor er det Statens, Lovgivningsmagtens, uafviselige Pligt saa vidt muligt at bedre disse Forhold, saa at Statshusmændenes Kaar bliver menneskelige. Jeg ved vel, at der er Statshusmænd paa Landets fedeste Jorder, som har det særdeles godt, men jeg har ved Selvsyn set, at der ogsaa er Statshusmænd, hvis Tilværelse er lidet misundelsesværdig. Skyldtes dette vedkommendes Dygtighed eller Ikke-Dygtighed, ja, saa var Sagen en anden, men dette er jo ingenlunde Tilfældet. Jordens Beskaffenhed har den afgørende Indflydelse, thi den Sum, som Husmændene skal forrente, og som er den samme, enten de har god eller daarlig Jord, repræsenterer for Hovedpartens Vedkommende Bygningernes Værdi.

Medens et Statshusmandsbrug før sidste Krig kunde bygges for ca. 6 000 Kr., har Byggeomkostningerne siden 1919 ligget paa over 10 000 Kr. Naar Laanet saa er paa 18 500 Kr., udgør Byggeomkostningerne altsaa over Halvdelen af det samlede Laan. Den Føringelse, som Madsen-Mygdals Regering fik indført angaaende Afdragene paa Byggetilskuddene, og som de nuværende Regeringspartier dengang angreb, har man jo ikke siden set den nuværende Regering gøre mindste Forsøg paa at ændre.

Et Bevis for Statshusmændenes relativt daarlige Stilling er dette, at Statshusmænd næsten aldrig kan faa Gældssaneringslaan, dertil er deres Gæld for stor. Hvis man gaar ud fra et jysk Gennemsnitsbrug paa 12 Tdr. Land middelgod Jord, vil man finde en Ejendomsskyld paa ca. 11 000 Kr., men en Gæld til Staten paa 18 500 Kr. Hertil kommer i adskillige Tilfælde 2 Terminers Henstand lagt til Hovedstolen. Men selv om vi gaar ud fra det oprindelige Laan, saa maa vedkommende som Regel betale en kommunal Ejendoms-skat, der ligger paa 80—90 Kr., og en Amtstueskat paa ca. 65—70 Kr. eller faste Skatter til et Beløb af rundt 150 Kr. Dertil kommer 832 Kr. i Rente under normale Forhold eller rundt regnet ca. 1 000 Kr. i faste Afgifter om Aaret. Resultatet bliver da, at en saadan Mand maa udrede 6 pCt. af Ejendommens Panteværdi i Rente og ca. 1 pCt. i Skatter, og naar vi saa ved, at Gennemsnitsforrentningen gennem de sidste 10 Aar, udregnet efter Panteværdierne, har været ca. 2½ pCt., vil man hurtigt forstaa, hvilke Kaar Staten har budt Statshusmændene at arbejde under.

Naa, man erkendte dette i 1933 ved at omlægge Rentebetalingen efter Konjunkturbasis paa Grundlag af Smør-, Flæske- og Bygpriserne, men denne Form viste sig som af Ministeren omtalt hurtigt at være uholdbar under Planøkonomien, hvor de hidtidige økonomiske Udviklingslove blev fuldkommen ændret. Loven blev saa ændret i 1938, og jeg skal gøre den Indrømmelse, at ogsaa jeg dengang troede, at man herigennem var kommet Retfærdigheden saa nær som overhovedet muligt. Men ogsaa denne Form har haft sine Brist, og det er disse Brist, som mit Forslag gaar ud paa at afhjælpe.

Det første, der stilles Forslag om, er at gaa bort fra at betragte den ansatte Forrentningsprocent under 10 000 Kr.s Grundskyld som generel. Ministeren var her inde paa at fortælle, at jeg var kommet ind i en Blindgyde, men det maa jeg benægte. Man kan ikke betragte Statshusmændene som en Gruppe, der ligger inden for 10 000 Kr.s Grundskyld. Vel ligger de under 10 000 Kr.s Grundskyld, men Statshusmændene er en Gruppe for sig inden for denne Gruppe, og derfor har jeg ønsket Ordene „Landbrugets Forrentningsprocent“ ændret til „Statshusmændenes Forrentningsprocent“. Dernæst bør Forrentningsprocenten udregnes af Handelsværdien, det vil sige Gælden for den raa Ejendom plus Inventar og Løsøre. Det er meget forkert for Stats-